

ZEYTİNYAĞI SEKTÖR RAPORU

*Sektöre Dair İstatistikler ve
Önergeler*

2020

ZEYTİNYAĞI

Zeytinyağı, zeytin ağacının meyveleri olan zeytinden elde edilen bir bitkisel yağ çeşididir. Zeytinler geleneksel anlamda Akdeniz ikliminde yetişmektedir. Zeytinlerin presleme işleminden sonra elde edilen zeytinyağı, özellikle sağlık anlamında zengin antioksidan içeriği ile öne çıkmaktadır.

DÜNYA ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ

ÜRETİM

Dünya zeytinyağı üretiminin yarısı İspanya ve İtalya tarafından karşılanmaktadır. Bu ülkeleri Tunus, Yunanistan, Türkiye ve Fas takip etmektedir. 2018/19 yılında İspanya, dünya üretimin %55'ini tek başına karşılamayı başarmıştır. Üretim verileri yıl ve ülkelere göre aşağıda yer almaktadır;

ÜLKELER	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20- 2018/19 FARK ORANI	2019/20 DÜNYA ÜRETİM PAYI (%)
ABD	15.000	16.000	16.000	16.000	0	1%
Arjantin	24.000	45.000	27.500	26.000	-5	1%
Arnavutluk	11.500	11.000	11.000	11.000	0	0%
Avustralya	21.000	21.000	19.000	21.000	11	1%
Cezayir	63.000	82.500	97.000	82.500	-15	3%
Çin	5.000	6.000	5.500	6.000	9	0%
Diğer ürtm. Ülk.	15.500	15.500	15.500	15.500	0	0%
Fas	110.000	140.000	200.000	145.000	-28	5%
Filistin	20.000	19.500	15.000	23.000	53	1%
Fransa	3.300	6.200	5.500	5.900	7	0%
Hırvatistan	5.000	3.900	3.400	3.500	3	0%
İran	3.500	7.000	7.000	9.000	29	0%
İspanya	1.290.600	1.262.200	1.789.900	1.230.000	-31	39%
İsrail	18.000	17.000	16.000	19.000	19	1%
İtalya	182.300	428.900	173.600	340.000	96	11%
Karadağ	500	500	500	500	0	0%
Kıbrıs	6.000	6.000	4.700	6.000	28	0%
Libya	16.000	18.000	16.000	16.500	3	1%
Lübnan	25.000	17.000	24.000	19.000	-21	1%
Mısır	30.000	39.500	7.000	27.500	293	1%
Portekiz	69.400	134.800	100.300	125.400	25	4%
Slovenya	400	400	900	300	-67	0%
Sudi Arabistan	3.000	3.000	3.000	3.000	0	0%
Suriye	110.000	100.000	100.000	120.000	20	4%
Şili	20.000	22.000	19.000	20.000	5	1%
Tunus	100.000	325.000	140.000	300.000	114	10%
Türkiye	178.000	263.000	193.500	225.000	16	7%
Uruguay	500	1.000	500	2.000	300	0%
Ürdün	20.000	21.000	21.000	25.500	21	1%
Yunanistan	195.000	346.000	185.000	300.000	62	10%
Toplam	2.561.500	3.378.900	3.217.300	3.144.100	-2%	100%

TÜKETİM

Dünya tüketim verileri incelendiğinde yaklaşık 3 milyon tonluk bir tüketim söz konusudur. Yıllara göre incelendiğinde genellikle sabit olduğu ve aşağı yukarı %3'lük bir oynama gerçekleştirdiği gözlemlenmektedir. Dünya tüketiminin yarısı İspanya, İtalya, ABD ve Türkiye tarafından gerçekleştirilmektedir. Tüketim verileri yıl ve ülkelere göre aşağıda yer almaktadır;

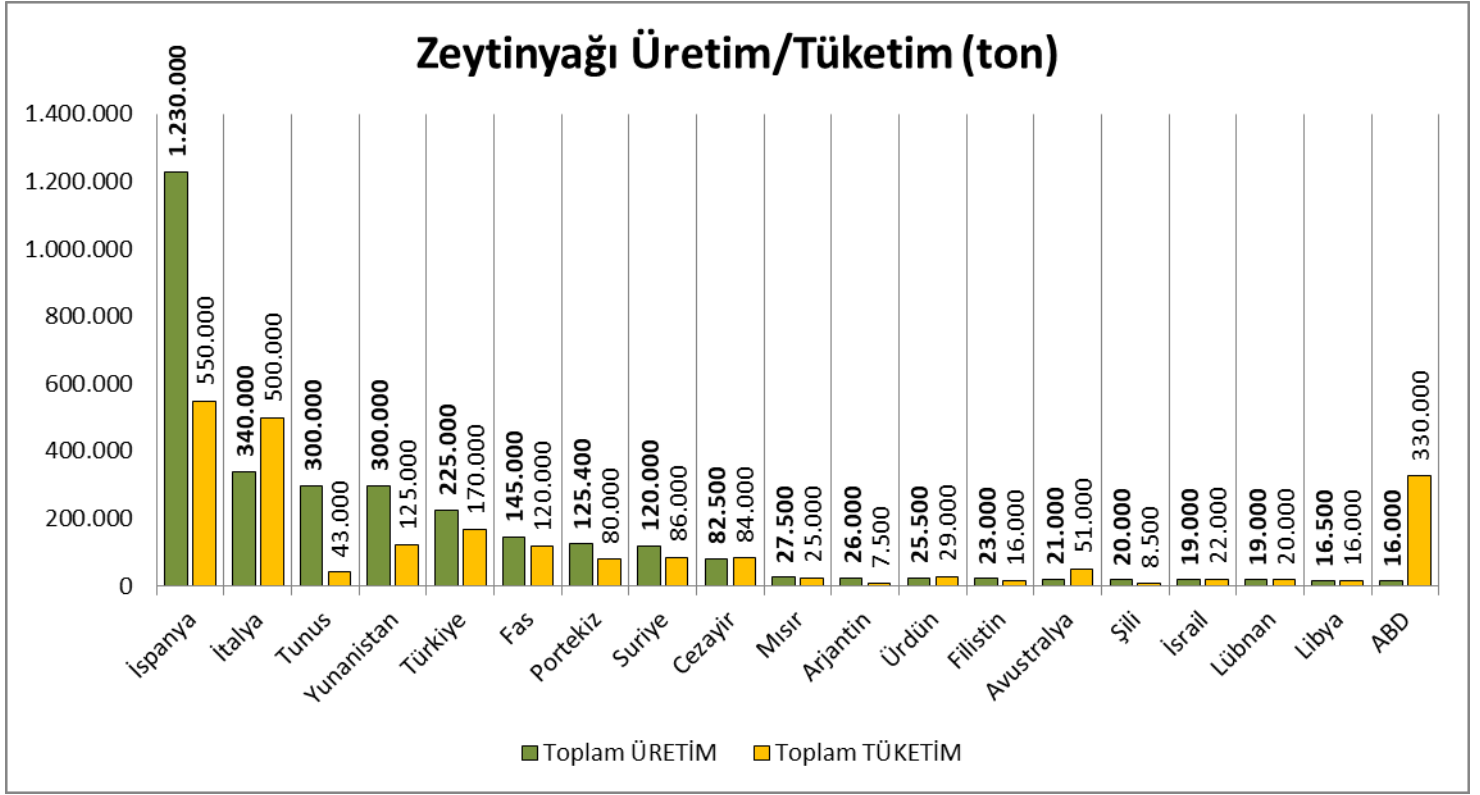
ÜLKELER	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20- 2018/19 FARK ORANI	2019/20 DÜNYA TÜKETİM PAYI (%)
İspanya	442.900	478.100	514.800	550.000	⇒ 7	18%
İtalya	438.900	580.000	398.700	500.000	⇒ 25	16%
ABD	315.000	315.000	331.000	330.000	⇒ 0	11%
Türkiye	150.000	176.500	163.000	170.000	⇒ 4	5%
Yunanistan	105.000	130.000	123.100	125.000	⇒ 2	4%
Fas	120.000	120.000	150.000	120.000	⇒ -20	4%
Fransa	109.000	102.000	108.300	101.000	⇒ -7	3%
Brezilya	59.500	76.500	86.000	90.000	⇒ 5	3%
Suriye	98.000	80.000	75.000	86.000	⇒ 15	3%
Diğer ürtm. Olm. Ülk.	60.000	73.500	65.000	85.000	⇒ 31	3%
Cezayir	67.000	82.500	85.500	84.000	⇒ -2	3%
Portekiz	70.000	75.000	61.200	80.000	⇒ 31	3%
Japonya	54.500	55.500	69.000	75.000	⇒ 9	2%
Birleşik Krallık	69.600	62.700	62.500	56.500	⇒ -10	2%
Çin	44.000	44.000	51.500	52.000	⇒ 1	2%
Avustralya	45.000	48.000	50.000	51.000	⇒ 2	2%
Almanya	60.900	61.000	54.100	49.600	⇒ -8	2%
Kanada	39.500	47.000	46.500	47.000	⇒ 1	2%
Tunus	21.000	40.000	40.000	43.000	⇒ 8	1%
Sudi Arabistan	28.000	33.500	37.500	38.000	⇒ 1	1%
Ürdün	19.000	22.000	21.000	29.000	⇒ 38	1%
Mısır	22.000	40.000	12.000	25.000	⇒ 108	1%
Rusya	19.500	20.500	24.000	23.500	⇒ -2	1%
İsrail	21.000	21.000	22.000	22.000	⇒ 0	1%
Lübnan	20.000	20.000	20.000	20.000	⇒ 0	1%
Belçika	14.400	18.500	12.800	18.400	⇒ 44	1%
Hollanda	15.500	13.700	17.100	17.300	⇒ 1	1%
Libya	16.500	18.000	16.500	16.000	⇒ -3	1%
Meksika	14.000	15.000	16.500	16.000	⇒ -3	1%
Filistin	15.000	15.000	12.500	16.000	⇒ 28	1%
İsviçre	14.500	14.500	14.000	15.000	⇒ 7	0%
Arnavutluk	13.000	12.500	12.500	12.500	⇒ 0	0%

Devamı diğer sayfada yer almaktadır...

ÜLKELER	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20- 2018/19 FARK ORANI	2019/20 DÜNYA TÜKETİM PAYI (%)
İran	8.000	10.500	10.000	12.500	↗ 25	0%
Diğer ürtm. Ülk.	12.500	12.500	12.500	12.500	→ 0	0%
İsveç	9.600	9.600	9.300	9.800	→ 5	0%
Polonya	6.700	8.200	9.000	8.900	→ -1	0%
Şili	6.000	7.500	9.000	8.500	→ -6	0%
Tayvan	6.500	7.500	8.000	8.000	→ 0	0%
Arjantin	7.500	8.000	7.500	7.500	→ 0	0%
Bulgaristan	2.300	4.000	3.700	7.000	↑ 89	0%
Avusturya	9.100	7.200	7.500	6.700	↘ -11	0%
Hırvatistan	7.900	7.000	7.600	6.300	↘ -17	0%
Çekya	6.800	3.600	8.600	5.100	↘ -41	0%
Danimarka	5.300	5.500	5.400	4.400	↘ -19	0%
Kıbrıs	6.300	6.300	6.500	4.200	↘ -35	0%
Norveç	4.000	4.000	4.000	4.000	→ 0	0%
İrlanda	4.500	4.500	4.100	3.600	↘ -12	0%
Romanya	3.100	3.700	3.600	3.300	→ -8	0%
Finlandiya	2.900	2.600	2.700	2.600	→ -4	0%
Lüksemburg	1.500	1.500	1.400	2.500	↑ 79	0%
Macaristan	2.400	2.900	2.600	2.400	→ -8	0%
Slovenya	2.100	2.000	2.300	2.100	→ -9	0%
Irak	1.500	1.500	1.500	1.500	→ 0	0%
Slovakya	1.600	1.600	1.800	1.500	↘ -17	0%
Letonya	1.500	1.100	1.000	1.100	↗ 10	0%
Litvanya	800	700	1.000	1.000	→ 0	0%
Malta	800	800	1.000	1.000	→ 0	0%
Estonya	800	1.100	1.000	900	→ -10	0%
Karadağ	500	500	500	500	→ 0	0%
Uruguay	1.500	1.500	2.000	500	↓ -75	0%
Toplam	2.726.200	3.038.900	2.908.700	3.093.700	6%	100%

Bu veriler incelendiğinde dünya tüketim oranının geçen seneye göre %6'lık bir artış, dünya üretim oranının geçen seneye göre %2'lik bir azalış gösterdiği gözlemlenmektedir. Yine tüketim-üretim verilerinin karşılaştırılmasında en fazla açığın olduğu ülkeler ABD, İtalya, Fransa, Çin ve Sudi Arabistan olarak gözlemlenirken en fazla üretim fazlası olan ülkeler de İspanya, Tunus Yunanistan, Türkiye ve Portekiz olarak gözlemlenmektedir. Bu noktada İtalya'nın en çok üretim miktarına sahip ülkeler arasında olmasına rağmen yine de 160 bin tonluk bir ihtiyaca sahip olması bu pazarın önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Bunun haricinde ABD'de ciddi bir pazar olduğu ortaya çıkmaktadır. Tüketimine kıyasla hemen hemen hiç üretmemesi, ülkenin bu üründe tamamen dışa bağımlı olduğunu işaret etmektedir.

ÜLKELER	2019/20 ÜRETİM TÜKETİM FARKI
İspanya	680.000
Tunus	257.000
Yunanistan	175.000
Türkiye	55.000
Portekiz	45.400
Sudi Arabistan	-35.000
Çin	-46.000
Fransa	-95.100
İtalya	-160.000
ABD	-314.000

Kaynak: UZK, 2019/20 Dünya Zeytinyağı Üretim/Tüketim Verileri

DIŞ TİCARET

İhracat

Zeytin üretiminin Akdeniz ve benzeri iklime sahip olan ülkelerde gerçekleşmesi, zeytinyağı ihracatında sınırlı sayıda ülkenin söz sahibi olmasına neden olmaktadır. Dünya zeytinyağı ihracatının yaklaşık %91'i dokuz üretici ülke tarafından gerçekleştirilmektedir. Zeytinyağının dünya üzerinde birçok uzmanlar tarafından en sağlıklı yağ çeşitlerinin başında geldiği belirtilmektedir. Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan pazarlarda sağlıklı beslenme bilincinin yükselişte olması ve doğal yollarla üretilmiş gıdalara yönelik taleple doğru orantılı olarak, zeytinyağının dünya ticaretindeki payının artmakta olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, son on yıllık süre zarfında, zeytinyağı ticaretinin %30 oranında artış gösterdiği, bu dönemde Uzakdoğu ülkeleri ile Amerika kıtası ülkelerinin ithalatının önemli seviyede artmış olduğu müşahade edilmektedir. Bu doğrultuda, dünya ticaretine konu olan zeytinyağı miktarı ve değeri sırasıyla yaklaşık 2 milyon ton ve 8 milyar dolar olarak gerçekleşmektedir.

AB zeytinyağı üretiminde kendi kendine yeter durumda olduğu kadar zeytinyağı ticaretinde de söz sahibidir. Etkili promosyon kampanyaları ile birlikte, AB'nin Ortak Tarım Politikası çerçevesinde sağladığı destekler üretici ülkelerde sektörün gelişmesine önemli katkıda bulunmuştur. AB ülkeleri, topluluk içi ticaret hariç olmak üzere, dünya zeytinyağı ihracatının yarısından fazlasını gerçekleştirmektedir. UZK verilerine göre, 2019/20 sezonunda İspanya, İtalya, Portekiz ve

Yunanistan'ın ihracatları sırasıyla 290 bin ton, 209 bin ton, 65 bin ton ve 17 bin ton olarak gerçekleşmiş olup, Tunus'un ihracatı ise söz konusu sezonda 200 bin ton olarak kayıtlara geçmiştir.

ZEYTİNYAĞI İHRACAT VERİLERİ (ton)						
ÜLKELER	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20- 2018/19 FARK ORANI (%)	2019/20 DÜNYA İHRACAT PAYI (%)
İspanya	291.200	292.000	355.800	289.900	-19	30%
İtalya	199.500	186.400	197.000	209.100	6	22%
Tunus	89.500	205.000	160.000	200.000	25	21%
Portekiz	39.500	58.300	64.900	65.000	0	7%
Türkiye	45.000	66.000	55.000	60.000	9	6%
Suriye	12.000	20.000	25.000	34.000	36	4%
Fas	9.000	11.000	28.000	20.000	-29	2%
Arjantin	16.500	37.500	20.000	19.000	-5	2%
Yunanistan	18.700	18.600	20.300	17.600	-13	2%
Şili	13.000	14.500	12.000	14.000	17	1%
ABD	8.000	8.500	6.000	10.000	67	1%
Filistin	6.500	4.500	2.500	6.000	140	1%
Diğer ürtm.	5.000	5.000	5.000	5.000	0	1%
Lübnan	8.000	3.000	7.000	3.000	-57	0%
Avustralya	4.500	3.000	2.000	3.000	50	0%
Mısır	6.500	2.500	0	2.500		0%
Fransa	2.900	2.200	2.400	1.500	-38	0%
Ürdün	500	0	500	1.000	100	0%
Sudi Arabistan	500	500	500	500	0	0%
Toplam	776.300	938.500	963.900	961.100	-0,29	100%

Fiyatların İspanya'da 2,20 €/kg, İtalya'da 6,00 €/kg, Tunus'ta 3,40 €/kg ve Yunanistan'da 2,60 €/kg olduğu gözlemlenmiştir.

İthalat

Zeytinyağı üreticisi AB ülkeleri, dünya zeytinyağı üretim ve ihracatından aldığı pay kadar zeytinyağı ithalatından da önemli oranda pay almaktadır. Bu durum özellikle AB bölgesinde üretim in gerilediği sezonlarda belirgin hale gelmekte olup, başta İtalya tarafından, işlenip paketlenerek ihraç edilmek üzere AB dışı üretici ülkelerden de dökme zeytinyağı ithal edilebilmektedir.

Son yıllarda dünyada zeytinyağı tüketiminin artmasıyla birlikte başta ABD, Brezilya, Kanada ve Japonya olmak üzere İsviçre, Fransa ve Fas gibi birçok ülkenin ithalatının da yükseldiği görülmektedir. Özellikle ABD son yıllarda gerçekleştirdiği 300 bin tonu geçen ithalatı ile dünya zeytinyağı ithalatında ve tüketiminde önemli bir yere sahiptir. ABD bu rakam ile toplam dünya zeytinyağı ithalatının %32'sini tek başına karşılamayı başarmıştır.

ZEYTİNYAĞI İTHALAT VERİLERİ (ton)						
ÜLKELER	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20- 2018/19 FARK ORANI (%)	2019/20 DÜNYA İTHALAT PAYI (%)
ABD	305.000	310.500	346.500	315.000	→ -9	32%
İspanya	41.000	99.400	84.000	91.800	→ 9	9%
Brezilya	59.500	76.500	86.000	90.000	→ 5	9%
Diğer ürtm. Olm. Ülkeler	60.000	73.500	65.000	85.000	→ 31	9%
Japonya	54.500	55.500	69.000	75.000	→ 9	8%
İtalya	35.900	64.100	48.600	55.100	→ 13	6%
Kanada	39.500	47.000	46.500	47.000	→ 1	5%
Çin	39.000	38.000	46.000	46.000	→ 0	5%
Sudi Arabistan	23.000	33.500	35.000	34.500	→ -1	3%
Avustralya	29.000	31.000	32.000	32.000	→ 0	3%
Rusya	19.500	20.500	24.000	23.500	→ -2	2%
Meksika	14.000	15.000	16.500	16.000	→ -3	2%
İsviçre	14.500	14.500	14.000	15.000	→ 7	2%
Fransa	7.700	9.000	7.500	9.300	→ 24	1%
Fas	7.000	12.000	5.500	9.000	→ 64	1%
Tayvan	6.500	7.500	8.000	8.000	→ 0	1%
Ürdün	0	0	0	4.500	#SAYI/0!	0%
Portekiz	1.900	4.000	700	4.500	→ 543	0%
Lübnan	3.500	5.500	3.000	4.000	→ 33	0%
Norveç	4.000	4.000	4.000	4.000	→ 0	0%
Belçika	2.000	1.400	1.700	3.900	→ 129	0%
İran	2.500	3.500	3.000	3.500	→ 17	0%
İsrail	3.000	4.000	6.000	3.000	→ -50	0%
Hollanda	900	900	1.100	2.900	→ 164	0%
Şili	1.000	2.500	2.000	2.000	→ 0	0%
Diğer ürtm. Olan Ülkeler	2.000	2.000	2.000	2.000	→ 0	0%
Arnavutluk	1.500	1.500	1.500	1.500	→ 0	0%
Irak	1.500	1.500	1.500	1.500	→ 0	0%
Almanya	600	600	600	1.200	→ 100	0%
Arjantin	0	0	1.500	1.000	→ -33	0%
Bulgaristan	0	0	0	1.000	#SAYI/0!	0%
Toplam	780.000	938.900	962.700	992.700	3,12	100%

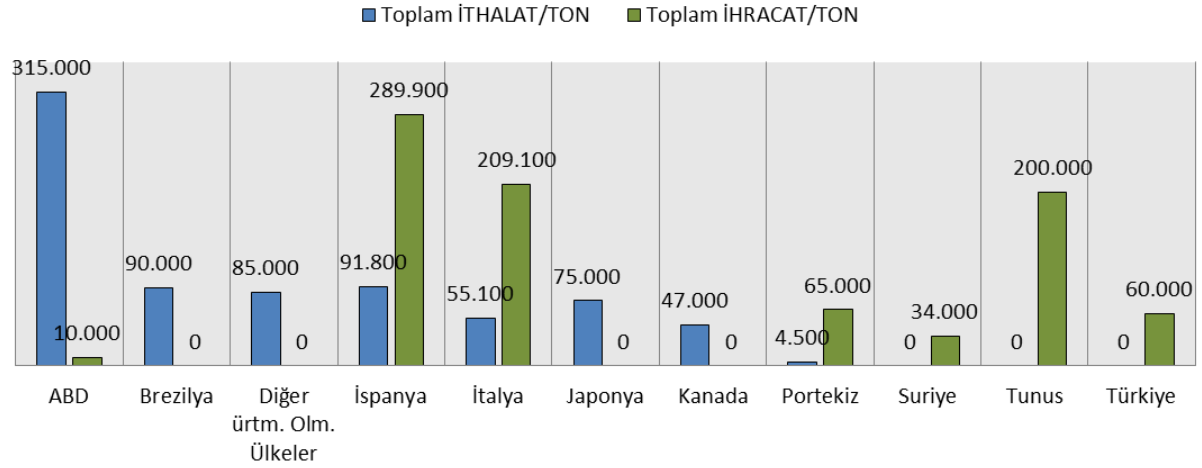
TÜRKİYE'DE ÜRETİM VE TİCARET

Türkiye'de Üretim

Türkiye bulunduğu coğrafi konum ve sahip olduğu Akdeniz iklimi özellikleriyle, İtalya, İspanya, Yunanistan ve Tunus gibi diğer Akdeniz ülkeleriyle birlikte dünyanın önde gelen zeytin ve zeytinyağı

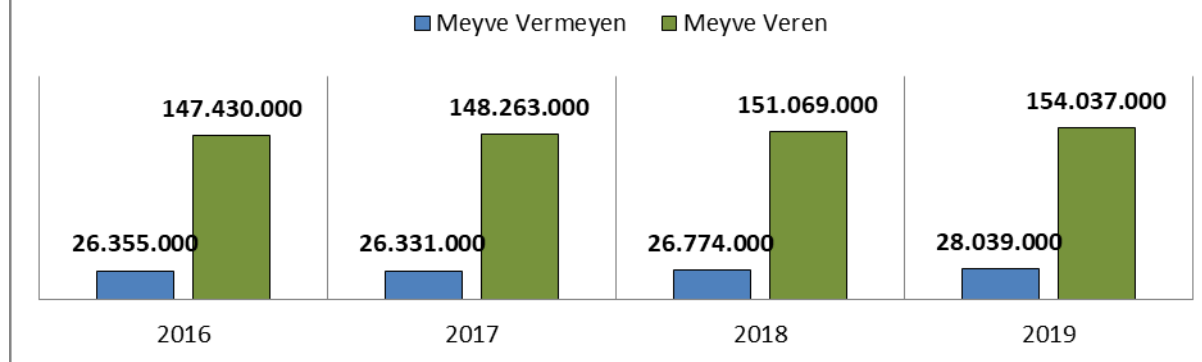
üreticilerindendir. Zeytin ve zeytinyağı üretimi daha çok Ege ve Marmara bölgesinde yapılmaktadır. Aydın, İzmir, Muğla, Balıkesir, Manisa, Çanakkale, Hatay ve Mersin üretimin gerçekleştiği başlıca illerimizdir.

2019/20 DÜNYA İTHALAT İHRACAT VERİLERİ (TON)

Zeytin ağacında periyodisiteden dolayı zeytin üretimi yıllara göre inişli çıkışlı bir grafik izlemekte ve üretime bağlı olarak bir yıl düşük (yok yılı) bir yıl yüksek (var yılı) ürün alınmaktadır. Ancak son yıllarda iklim koşullarının düzelmesi, yeni zeytin fidanlarının dikimi ve zeytin üretiminin özendirilmesi konusundaki çalışmaların da etkisiyle belirli dönemler itibarıyla zeytin üretiminde artış eğilimi tesis edilmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, ülkemizde toplam zeytin üretimi, 2018/2019 sezonunda 1 milyon 300 bin ton seviyesinde gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, zeytin ağacı varlığı 2002-2018 döneminde %76 oranında artış göstererek 101 milyondan 177,8 milyona ulaşmıştır.

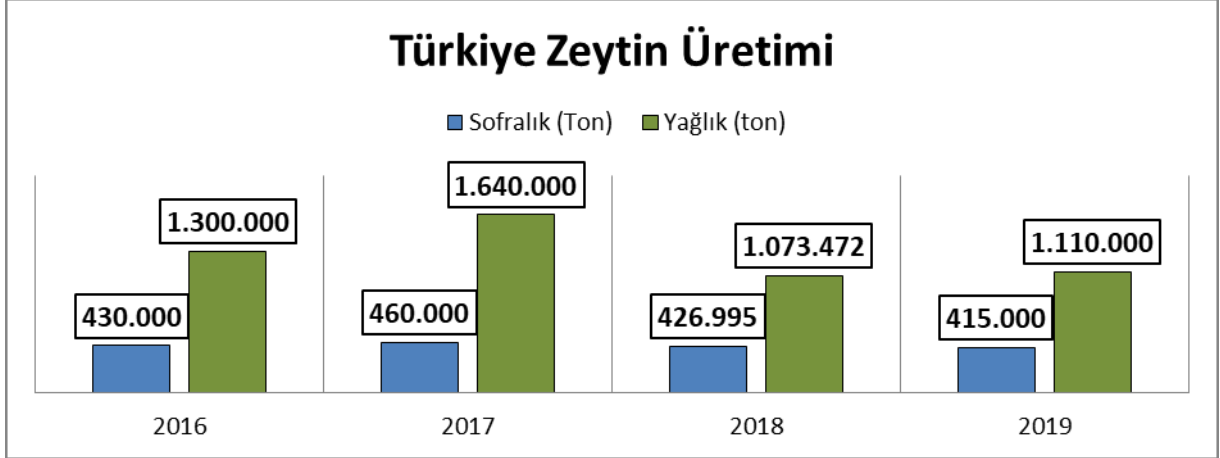
Türkiye Zeytin Ağacı Sayısı

Uygun bakım, hasat ve sulama tekniklerinin geçmişe göre daha gelişmiş şekilde hayata geçirilmesi ile var ve yok yılları arasındaki üretim farkının son yıllarda azalmakta olduğu görülmektedir. Zeytin üretimindeki olumlu gelişmeler doğrultusunda, son yıllarda zeytin sıkma tesislerinin modernleşmesi,

kapasitelerinin artması ve modern rafine zeytinyağı işleme tesislerinin devreye girmesiyle birlikte zeytinyağı üretim miktarı ve kalitesinde de ilerleme kaydedilmiştir.

Bununla birlikte, Uluslararası Zeytinyağı Konseyi (UZK) verilerine göre, 2019/2020 sezonunda zeytinyağı üretimimiz 225 bin tona ulaşmıştır.

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde sağlıklı beslenme bilincinin artması ve doğal yollarla üretilmiş gıdalara artan taleple doğru orantılı olarak, zeytin ve zeytinyağının tüketiminin de her geçen gün artmakta olduğu görülmektedir. UZK verilerine göre, ülkemizde 2002 yılında 50 bin ton olan zeytinyağı tüketiminin 2019 yılında 170 bin tona ulaştığı, bu doğrultuda kişi başına tüketimin 2 kg'ı geçtiği görülmektedir.

Türkiye'de İhracat ve Pazar Araştırması

Zeytinyağı ihracatı, zeytinyağı üretiminde meydana gelen dalgalanmalar sebebiyle yıldan yıla keskin artış ve düşüşler göstermektedir. İşleme teknolojisi, pazarlama politikaları ve diğer üretici ülkelerin zeytinyağı rekoltelerinde vuku bulan değişimler ihracatımızı etkileyen önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Zeytinyağı ihracatı incelendiğinde; 2000'li yılların başından bugüne kadar önemli seviyede artış gerçekleştiği, bu doğrultuda, 2002 yılında yaklaşık 47 milyon dolar seviyesinde gerçekleşen zeytinyağı ihracatımızın, 2013 yılında %550 oranında artış ile 305 milyon dolar ile son on yılın en yüksek seviyesinde gerçekleştiği görülmektedir.

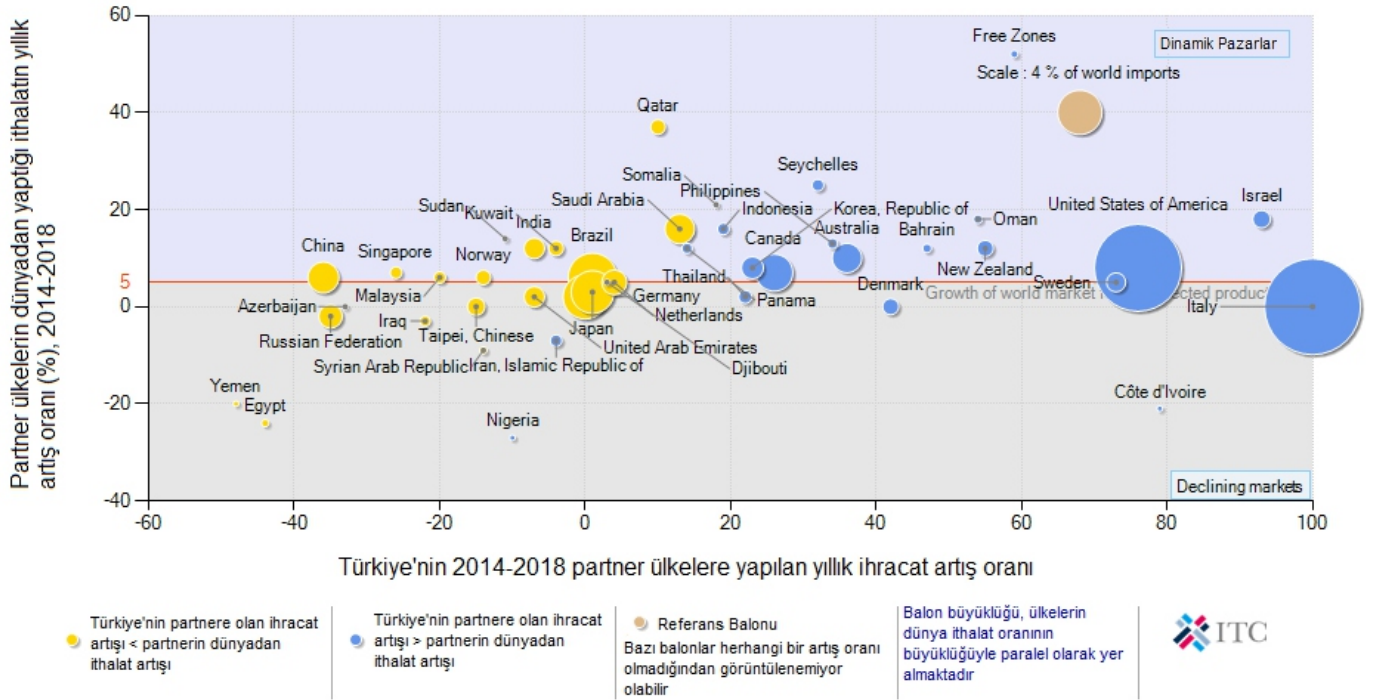
Periyodisite özelliği sebebiyle inişli çıkışlı bir grafik izleyen zeytin üretimine bağlı olarak, ihracatımızda da yıllar içinde dalgalanmaların gerçekleştiği görülmekte olup, bu doğrultuda, 2015 yılında; zeytinyağı ihracatı, 2015 yılında bir önceki yıla göre, miktar bazında %41 oranında azalış göstererek 14 bin tona, değer bazında ise %31 oranında azalarak 63 milyon dolara gerilemiş bulunmaktadır.

Pazar araştırmasında ortaya çıkan veriler incelendiğinde en dinamik pazarların; Birleşik Arap Emirlikleri, ABD, İran, Sudi Arabistan, Japonya ve Almanya olarak gözlemlenmektedir. İspanya ve özellikle İtalya bu ürünün dış ticaretinde en aktif iki ülkedir. Bu ülkeler, hem ihracatta hem de

ithalatta söz sahipleridir. Son yıllarda İspanya ve İtalya'ya gerçekleştirdiğimiz ihracat, kan kaybetse dahi bu iki pazar, Türkiye'de markalaşma olmadığı sürece ülkemiz için oldukça önemlidir.

Türkiye'den ihraç edilen bir ürünün talep artış grafiği - 2018

Ürün: 1509 Zeytinyağı

İthalatçılar
World
United States of America
Saudi Arabia
Japan
United Arab Emirates
Germany
Australia
Israel
Canada
Brazil
France
Spain
Italy

Pazar araştırmasında da görüleceği üzere Türkiye'nin en önemli pazarları yanda yer almaktadır. Burada koyu yeşil renkli ülke en önemli ve öncelik gösterilmesi gereken Pazar olarak belirlenmiştir. Bunun haricinde açık yeşil renkli pazarlar öncelik sıralamasına göre 2. Sırada yer alabilen ülkelerdir. Sarı ülkeler ise oldukça önem arz eden, ancak son yıllarda Türkiye'nin ihracatının oldukça düştüğü gözlemlenen ülkeler olarak yer almaktadır. Firmalar sarı renkli bu pazarlara da temkinli bir şekilde yoğunlaşabilir. Bu pazarlar arasında İspanya ve İtalya oldukça yoğun üretimlere sahip olduğundan dolayı diğer pazarlara ulaşabilme anlamında da önem teşkil etmektedirler. Maalesef Türkiye'de zeytinyağının markalaşması ciddi anlamda geride kalmıştır. Türkiye zeytinyağı üretiminde dünya lideri haline gelebilir. Bunun önündeki en büyük 2 aşama markalaşma ve pazarlamadır.

2002-2018 dönemine bakıldığında, genel olarak ülkemiz zeytinyağı ihraç birim fiyatının, dünya ortalamasının altında seyrettiği; 2018 yılında dünya ortalama ihraç fiyatı (4,26 \$/kg) ile İspanya (3,98 \$/kg), İtalya (5,53 \$/kg), Yunanistan (4,20 \$/kg) ve Tunus (3,98 \$/kg) gibi rakip ülkelerin ortalama ihraç fiyatlarının altında gerçekleştiği görülmektedir.

Dünya zeytinyağı tüketiminin yaklaşık %70'ini oluşturan Avrupa Birliği (AB) tarafından, üye ülkelerde üretimin gerilediği dönemlerde, kota kapsamında gümrük vergisi muafiyeti uyguladığı Tunus başta olmak üzere, aralarında ülkemizin de bulunduğu diğer üretici ülkelerden zeytin yağı ithalatına gidilmektedir. Bu doğrultuda, yıllar itibarıyla AB'ye zeytinyağı ihracatımızın AB'nin zeytinyağı üretimi ile ters orantılı seyrettiği, İspanya ve İtalya'da rekor kayıplarının yaşandığı sezonlarda anılan pazarın ihracatımızdaki payının %40'lar seviyesine ulaştığı görülmektedir.

Halihazırda AB tarafından ülkemiz menşeli zeytinyağına uygulanan ve ülkemiz ortalama birim ihraç fiyatının yaklaşık yarısına tekabül etmekte olan gümrük vergileri, ülkemizin anılan pazardaki rekabet gücünü önemli oranda azaltmakla birlikte, AB tarafından ülkemize yönelik vergi indirimi uygulanan 100 tonluk kota miktarı ise yetersiz kalmaktadır.

Öte yandan, UZK'nın tanıtım programları için hedef ülkeler arasında yer alan Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Rusya Federasyonu ile son yıllarda helal gıdanın ön plana çıktığı özellikle Malezya ve Endonezya gibi ülkeler de ihracatımız açısından potansiyel arz etmektedir.

TÜRKİYE'DE SEKTÖRE YÖNELİK DESTEKLER

Gerek yurt içi tüketimin artırılması gerekse dünya pazarlarında Türk zeytin ve zeytinyağının rekabet gücünün desteklenmesine yönelik olarak Bakanlığımızca sağlanan ihracata yönelik devlet yardımlarının yanı sıra, Türk zeytinyağının dünyada tanınırlığının ve tüketiminin artırılmasını teminen T.C. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi tarafından tanıtım faaliyetleri yürütülmektedir.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

Zeytinyağı sektörüne yönelik olarak; ihraç edilen zeytinyağında daha yüksek katma değer sağlamak, ihracatta markalaşmayı teşvik etmek ve nihai tüketiciye yönelik ambalajlı ürün ihracatını arttırabilmek amacıyla, Dünya Ticaret Örgütü taahhütlerimiz çerçevesinde, 2016/16 sayılı Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararı'nın ilgili maddelerinde belirtilen miktar barajı ve azami ödeme oranları uyarınca, tescilli Türk Markaları ve "Made in Turkey" ibaresi ile; 2-5 kg arasında ambalajlarda ihraç edilen zeytinyağları için 386 TL/ton, 1-2 kg arasında ambalajlarda ihraç edilen zeytinyağları için 725 TL/ton, 1 kg'a kadar olan ambalajlarda ihraç edilen zeytinyağları için ise 1.400 TL/ton tutarında ihracat iadesi yardımı yapılmaktadır. Söz konusu Karar kapsamında ihracatçı firmalara herhangi bir nakit ödeme yapılmamakta; firmalar adına doğan hak edişler yine firmaların kamuya olan borçlarına mahsup edilmektedir.

Öte yandan, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Fark Ödemesi Destekleri kapsamında zeytinyağına yönelik olarak İzmir Torbalı bölgesinde; T.C. Tarım ve Orman Bakanlığınca 0,80 TL/kg tutarında destek sağlanmaktadır.

KAYNAKÇA

International Trade Centre (ITC), Dış Ticaret İstatistikleri, 2019

TÜİK – Zeytin Üretim Verileri, 2019

International Olive Council (IOC) – Üretim, Tüketim, İhracat, İthalat, Fiyat Verileri, 2019

T.C. Ticaret Bakanlığı – Zeytinyağı Sektör Raporu, 2008